

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
06.04.2020.- 10.04.2020.

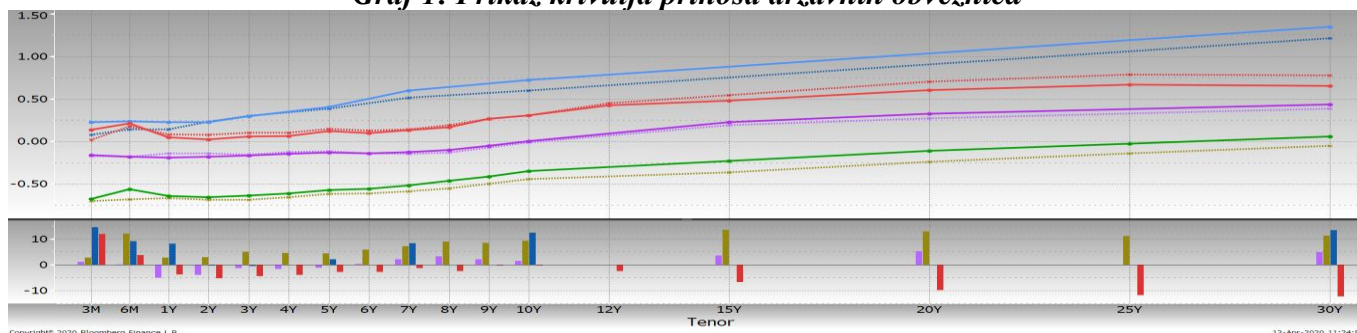
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona				SAD				Velika Britanija				Japan			
	3.4.20	-	10.4.20		3.4.20	-	10.4.20		3.4.20	-	10.4.20		3.4.20	-	10.4.20	
2 godine	-0,66	-	-0,62	↗	0,23	-	0,23	→	0,09	-	0,04	↘	-0,13	-	-0,16	↘
5 godina	-0,61	-	-0,56	↗	0,38	-	0,40	↗	0,16	-	0,13	↘	-0,11	-	-0,11	→
10 godina	-0,44	-	-0,35	↗	0,59	-	0,72	↗	0,31	-	0,31	→	-0,01	-	0,02	↗

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi			
	3.4.20	-	10.4.20	
3 mjeseca	-0,661	-	-0,642	↗
6 mjeseci	-0,682	-	-0,562	↗
1 godina	-0,637	-	-0,604	↗

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zeleno), SAD (plavo), Velike Britanije (crveno) i Japana (ljubičasto) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 10.04.2020. godine (pune linije) i 03.04.2020. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

Međunarodna trgovina je zabilježila veoma snažan pad kao rezultat pandemije Covid-19 i mogla bi se naći na putu kolapsa, poput onog koji je zabilježen tokom 30-ih godina XX vijeka, upozorila je Svjetska trgovinska organizacija (WTO). Iz ove organizacije je saopšteno da je najoptimističniji scenario za 2020. godinu da trgovina zabilježi kontrakciju od 13%, što je veći pad nego onaj koji je zabilježen 2008/09. godine, odnosno u periodu najsnažnije bankarske krize. WTO upozorava da postoje rizici još lošijih rezultata u kojem slučaju bi se obim trgovinske razmjene smanjio za 32%, što je pad koji je zabilježen u periodu između 1929. godine do 1932. godine. WTO smatra da će održavanje tržišta otvorenim i predvidivim, te općenito podsticanje poslovnog okruženja, biti ključno za podsticanje obnavljanja investicija, koje će biti potrebne. Takođe, WTO sugerše da ukoliko zemlje budu radile zajedno, tada će se vidjeti mnogo brži oporavak nego ukoliko svaka zemlja bude djelovala samostalno.

EUROZONA

Početkom sedmice evropski indeksi dionica su zajedno sa prinosima državnih obveznica bilježili rast uslijed povećanog optimizma na tržištu pod uticajem vijesti da određene članice EU, uključujući Italiju, razmatraju načine da olakšaju mjere koje su uvedene zbog širenja pandemije, kao i pod uticajem nešto boljih podataka o broju novozaraženih osoba. Prve zemlje koje su to već najavile su Danska i Austrija. Korekcija prinosa na niže je uslijedila sredinom sedmice kada je saopšteno da ministri finansija eurozone nisu uspjeli da nađu zajedničko rješenje o pitanju strategije pomoći ekonomiji, a dalji pad je nastavljen u

četvrtak nakon vijesti o dodatnim monetarnim stimulansima u SAD. Ipak, posmatrano na sedmičnom nivou, prinosi sigurnijih obveznica eurozone su zabilježili rast, dok su najveće promjene zabilježene kod obveznica dužeg roka dospijeca. Tako su prinosi njemačkih obveznica povećani između 3 i 9 baznih poena. Prinosi italijanskih obveznica su bilježili veće promjene između 12,5 i 27 baznih poena, s tim što je kod italijanskih obveznica veći rast prinosa zabilježen kod obveznica kraćeg roka dospijeca. Prema nepotvrđenim navodima, ministri eurozone nisu uspjeli da usklade nesuglasice između Italije i Nizozemske o pitanju uslova upotrebe linija kreditiranja putem fonda pomoći ove regije, odnosno finansiranja istog. Takođe, prema nepotvrđenim navodima, ECB je ministrima finansija eurozone saopštila da će ove godine biti potrebne fiskalne mjere u vrijednosti 1,5 biliona EUR, odnosno da predloženi iznos ovih mjera u iznosu 500 milijardi EUR nije dovoljan. U međuvremenu, ECB je najavila da će privremeno povećati stepen tolerancije rizika kako bi podržala kreditiranje ekonomije. Labavija pravila bi trebalo da pruže olakšanje bankama širom eurozone, a posebno bi trebalo da se pozitivno odrazi na banke u Grčkoj, koje se bore sa finansiranjem, uslijed činjenice da državne obveznice te zemlje ne ispunjavaju minimalno prihvatljive uslove za razmjenu obveznica u procesu kredita refinansiranja kod ECB. Prošle sedmice je objavljen zapisnik sa sjednice ECB održane u martu, prema kojem su neki članovi UV bili rezervisani o pitanju hitnog odgovora na pandemiju virusa Covid-19. Tako su neki članovi umjesto uvođenja novog programa hitnog finansiranja više naginjali ka mogućnosti da se koriste trenutni programi, kao što bi bilo povećanje obima kvantitativnih olakšica ili da se ponovo uvede alatka za ciljanu kupovinu obveznica (OMT), a koja je razvijena tokom dužničke krize u 2012. godini. Ipak, na kraju je postignuta saglasnost da se odobri novi paket mjera u iznosu 750 milijardi EUR sa visokim stepenom fleksibilnosti, uključujući i labavija ograničenja o pitanju mogućnosti pojedinačnih iznosa duga određenih članica eurozone koje mogu da se nalaze u vlasništvu ECB. Takođe, u zapisniku se navodi da, iako su neki članovi UV izrazili spremnost da se razmisli o smanjenju kamatne stope na depozite banaka (deposit facility rate), većina članova bila mišljenja da bi povećanje kupovina obveznica bilo efikasnije rješenje za smanjenje „bezrizičnih“ kamatnih stopa. Centralna banka Francuske je objavila da bi privreda zemlje u prvom kvartalu mogla zabilježiti pad od 6%, što bi bio najveći pad zabilježen od II svjetskog rata. Takođe, vodeći ekonomski instituti u Njemačkoj očekuju da bi GDP Njemačke u drugom kvartalu ove godine mogao zabilježiti pad od 9,8%, što bi predstavljalo rekordan pad od kada se vodi evidencija ovih podataka. Finansijska tržišta u Evropi su u petak bila zatvorena zbog praznika.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Sentix indeks povjerenja investitora – EZ	APR	-37,5	-42,9	-17,1
2.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	FEB	-0,2%	1,5%	-0,8%
3.	Industrijska proizvodnja – Njemačka (G/G)	FEB	3,0%	-1,2%	-0,9%
4.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	FEB	-2,5%	-1,4%	-2,8%
5.	Industrijska proizvodnja – Finska (G/G)	FEB	-	-0,1%	-2,3%
6.	Industrijska proizvodnja – Italija (G/G)	FEB	-2,3%	-2,4%	-0,2%
7.	Industrijske prodaje – Nizozemska (G/G)	FEB	-	-0,3%	2,1%
8.	Prerađivačka proizvodnja – Nizozemska (G/G)	FEB	-	-1,3%	0,9%
9.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	FEB	-2,0%	-1,5%	-2,3%
10.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	FEB	16,5	20,8	13,8
11.	Trgovinski bilans – Francuska (u milijardama EUR)	FEB	-5,05	-5,22	-5,97
12.	Indeks maloprodaje – Italija (G/G)	FEB	1,6%	5,7%	1,5%
13.	Stopa inflacije – Nizozemska	MAR	-	1,1%	1,3%

SAD

Pandemija izazvana virusom Covid-19 ima snažan efekat na ekonomiju SAD, te je tako tokom protekle sedmice nastavljeno povećanje broja osoba koje su ostale bez posla upravo zbog pandemije. Tokom treće sedmice negativnih efekata pandemije, SAD su rapidno izgubile dodatnih sedam miliona poslova. U posljednje tri sedmice skoro je 17 miliona zaposlenih u SAD podnijelo zahtjeve za pomoć zbog nezaposlenosti. Kao još jedan dokaz snažnog negativnog efekta koji je izazvala pandemija jeste i nova runda hitnih mjera koje je objavio Fed, a koje, između ostalih, uključuju i podršku rizičnim segmentima

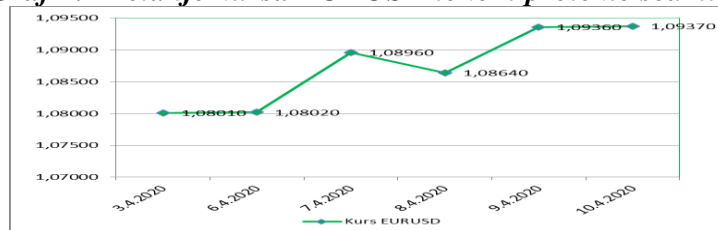
finansijskog tržišta, koji su zabilježili snažne negativne efekte. Naime, Fed je saopštio da će investirati do 2,3 biliona USD u kredite namijenjene malim i srednjim preduzećima i lokalnim vlastima, kao i da će otkupljivati neke visokoprinosne obveznice, kolateralizirane kredite, kao i komercijalne hipotekarne obveznice. Bijela kuća razvija plan kojim će ekonomiju SAD vratiti u poslovne aktivnosti, a što zavisi od testiranja većeg broja građana SAD na virus Covid-19. Naponi će vjerovatno početi u manjim gradovima i državama koje još uvijek nisu snažno pogođene ovim virusom. Gradovi poput Njujorka, Detroita, Nju Orleansa i ostalih mjesta su opisani kao “žarišta” ostaju zatvoreni. Predsjednik Trump je izjavio da razmišlja da “ostavi na čekanju” sredstva za finansiranje Svjetske zdravstvene organizacije, jer smatra da je ova organizacija propustila da na vrijeme alarmira o virusu Covid-19. Zapisnik sa sastanka FOMC-a održanog 15. marta je ukazao na to da su učesnici sastanka naglasili “duboku nesigurnost” oko efekta virusa Covid-19, te ukazali na rizike smanjenja ekonomskih očekivanja, kao i da su indicirali snažnu podršku za akcije koje su preduzete sa ciljem da se podrži tok kredita domaćinstvima i kompanijama. Svi učesnici su izjavili da su se ekonomska očekivanja značajno pogoršala, te da snažniji USD i slabija tražnja, te niže cijene nafte, vjerovatno znače silazne pritiske po inflaciju.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red.br.	Ekonomski indikatori	Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	NFIB povjerenje malog biznisa MAR	-	96,4	104,5
2.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć 4. april	5.500.000	6.606.000	6.867.000
3.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih za pomoć 28. mart	8.236.000	7.455.000	3.059.000
4.	Povjerenje potrošača Univ. Mičigen P APR	75,0	71,0	89,1
5.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite 3. april	-	-17,9%	15,3%
6.	Indeks potrošačkih cijena (G/G) MAR	1,6%	1,5%	2,3%

USD je deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURUSD zabilježio rast sa nivoa od 1,0801 na nivo od 1,0937, što predstavlja rast kursa za 1,26% na sedmičnom nivou.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Premijer Velike Britanije Johnson je zbog zaraze virusom Covid-19 hospitalizovan, a do njegovog oporavka njegovu funkciju će vršiti ministar inostranih poslova Raab. Raab je izjavio da će Vlada nastaviti da implementira plan premijera Johnsona vezano za krizu izazvanu virusom Covid-19. Takođe, Raab je istakao da postoji snažan timski duh, te da su on i njegove kolege usmjereni ka tome da se instrukcije koje je dao Johnson implementiraju što je moguće ranije. Tokom protekle sedmice objavljeni su razočaravajući podaci za GDP Velike Britanije, koji ukazuju da je ekonomija Velike Britanije, prije krize izazvane virusom Covid-19, imala najslabiji rast od finansijske krize 2007/08. godine. Uzimajući u obzir takvo stanje i snažan negativan efekat pandemije, moguće je da se Velika Britanija suoči sa najdubljim ekonomskim padom u posljednjem vijeku. Ovome doprinose i podaci u industrijskom i prerađivačkom sektoru koji ukazuju na kontrakciju. Vlada Velike Britanije je proširila prekoračenje na računu koji ima kod BoE, što ukazuje da bi pandemija izazvana virusom Covid-19 mogla biti toliko visoka da zabrine lidere u državi kako da istu finansiraju. Guverner BoE Bailey je izjavio da BoE neće pribjegavati nepovratnom štampanju novca s ciljem da finansira talas javne potrošnje u pokušaju zaštite ekonomije Velike Britanije od krize izazvane pandemijom. BoE je prošlog mjeseca u sistem ubrzigala rekordnih 200 milijardi GBP, što je sličan korak akcijama koje su načinile Fed i ECB, dok se i ostale centralne banke širom svijeta bore sa ublažavanjem duboke recesije.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	GDP (M/M)	FEB	0,1%	-0,1%	0,1%
2.	Industrijska proizvodnja (G/G)	FEB	-3,0%	-2,8%	-2,8%
2.	Prerađivačka proizvodnja (G/G)	FEB	-4,0%	-3,9%	-3,7%
3.	Građevinski sektor (G/G)	FEB	0,2%	-2,7%	0,5%
4.	GfK povjerenje potrošača F	MAR	-	-34	-9
5.	Uslužni sektor (M/M)	FEB	0,2%	0,0%	0,1%

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, kao i u odnosu na USD. Kurs EURGBP je zabilježio pad sa nivoa od 0,87944 na nivo od 0,87802, dok je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2269 na nivo od 1,2455.

JAPAN

Premijer Japana Abe je odlučio da proglasi hitno stanje u sedam regija uključujući Tokio i Osaku. Takođe, najavio je mnogo veći paket pomoći nego što se očekivalo, u ukupnoj vrijednosti od 108 biliona JPY (1,6 biliona USD) koji će biti iskorišteni za domaćinstva i kompanije pogođene efektima pandemije. Abe je istakao da je ovo paket pomoći koji će biti među najvećim na svijetu. Nakon toga Abe je upozorio da bi Japan mogao biti suočen sa 80.000 potvrđenih zaraženih slučajeva u narednih mjesec dana. Očekuje se da kabinet premijera finalizira stimulativni paket vrijednosti 108,2 biliona JPY (oko 992 milijarde USD), a što predstavlja 20% GDP-a ove zemlje, sve s ciljem ublažavanja snažnog uticaja koji pandemija ima na ekonomiju. Poređenja radi, ovaj paket je znatno veći od paketa koji su najavljeni u SAD (11% GDP-a SAD) i u Njemačkoj (5% GDP-a Njemačke).

Prema istraživanju Reutersa očekuje se da Japan ove godine zapadne u duboku recesiju, odnosno da ekonomija u drugom kvartalu zabilježi treći uzastopni kvartalni pad. Skoro 80% ispitanih ekonomista u ovom istraživanju vidi više stimulativnu monetarnu politiku kao naredni korak BoJ. Oko polovine njih očekuje da se to desi u ovom mjesecu, što bi uslijedilo nakon što je BoJ u martu olabavila ograničenja vezano za korporativno finansiranje s ciljem smirivanja tenzija na tržištu nastalih zbog zdravstvene krize. Kamatne stope na tržištu kredita pokazuju da se globalna potražnja za gotovinom sve više intenzivira i u Japanu. Rast kratkoročnih kamatnih stopa finansiranja znak je da kompanije u Japanu povećavaju rezerve gotovog novca uslijed zabrinutosti zbog uticaja pandemije virusa Covid-19. Tako je kamatna stopa na tromjesečne komercijalne obveznice u aprilu zabilježila rast na 0,23%, što je najveći nivo zabilježen u posljednjih najmanje dvije godine, te znatno više u poređenju sa 0,02%, koliko je ova stopa iznosila u martu. Pad mašinskih alata u martu, koji prema preliminarnim podacima iznosi 40,8% na godišnjem nivou, je najveći od finansijske krize u 2009. godini, a što predstavlja još jedan signal jačine uticaja pandemije na proizvođački sektor Japana.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Vodeći indeks (prelim.)	FEB	92,0	92,1	90,5
2.	Koicidirajući indeks (prelim.)	FEB	95,7	95,8	95,2
3.	Indeks povjerenja potrošača	MAR	35,0	30,9	38,3
4.	Kreditiranje banaka (G/G)	MAR	-	2,0%	2,1%
5.	Osnovne mašinske porudžbine (G/G)	FEB	-3,0%	-2,4%	-0,3%
6.	Porudžbine mašinskih alata (G/G) prelim.	MAR	-	-40,8%	-29,6%
7.	Zvanične rezerve (u milijardama USD)	MAR	-	1.366,2	1.359,0
8.	Trgovinski bilans (u milijardama JPY)	FEB	1.215,0	1.366,6	-985,1

JPY je tokom protekle sedmice deprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio rast sa nivoa od 117,13 na nivo od 118,57. JPY je blago aprecirao u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa od 108,55 na nivo od 108,47.

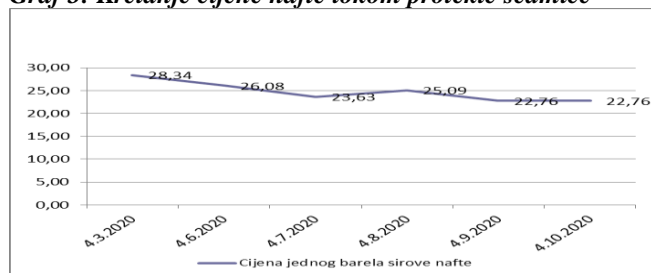
NAFTA I ZLATO

Na otvaranju njujorške berze u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 28,34 USD (26,24 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena nafte je uglavnom bila pod uticajima očekivanja sporazuma među vodećim proizvođačima nafte kojim bi se smanjio obim proizvodnje i uticalo na cijenu ovog energenta. Tokom sedmice investitori su procjenjivali moguće efekte ovog sporazuma. Sredinom sedmice su se pojavile vijesti da su najveći proizvođači nafte možda blizu postizanja sporazuma. Rusija je nagovijestila da je spremna da smanji obim proizvodnje za 1,6 miliona barela dnevno, što je oko 15% proizvodnje. Međutim, krajem sedmice su se pojavile špekulacije da bi Meksiko mogao da odbije predloženo smanjenje, te je cijena nafte zabilježila pad. SAD su smanjile predviđanja za proizvodnju nafte za 2020. godinu za više od 1 miliona barela dnevno pod uticajem kolapsa cijene ovog energenta, kao i snažnog pada tražnje, a što zajedno prijeti da zatvori najveća polja za proizvodnju nafte u zemlji. Energetska informativna agencija je objavila da se očekuje da će proizvodnja u prosjeku da bude 11,76 miliona barela dnevno, dok su prethodna očekivanja iznosila 12,99 miliona barela. Ista agencija je za 2021. godinu smanjila očekivanje obima proizvodnje za 1,6 miliona barela dnevno na ukupnih 11 miliona barela. Financial Times je objavio vijest da je Rusija odbacila sugestije da bi pad obima proizvodnje nafte iz škriļca u SAD mogao da se računa kao smanjenje udjela zemlje u globalnom smanjenju obima ponude.

Na zatvaranju tržišta u četvrtak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 27,26 USD (20,81 EUR). Njujorška berza nafte u petak je bila zatvorena zbog praznika.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Pripremili:
Služba Front Office
Odjeljenje za bankarstvo

Odricanje od odgovornosti (Disclaimer)

Navedeni pregled kretanja je zasnovan na eksternim izvorima i ne sadrži bilo kakve komentare, procjene i stavove CBBiH. Centralna banka ne može garantovati njihovu tačnost i ne snosi odgovornost za direktnu ili indirektnu štetu koja može nastupiti kao posljedica korištenja ili nemogućnosti korištenja informacija, materijala ili sadržaja, ili za posljedice odluka donesenih na bazi njih.

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.620,81 USD (1.500,61 EUR).

Tokom protekle sedmice cijena zlata je imala rastući trend. Početkom sedmice cijena je povećana pod uticajem snažnije tražnje institucionalnih investitora za zlatom i zbog zabrinutosti vezano za ekonomske efekte širenja virusa Covid-19. Vrijednost zlata koje je uskladišteno u trezorima u Njujorku, a koja je registrovana od strane CME berze, je povećana na blizu 2 miliona unci, te analitičari smatraju da je to dovoljno za poravnanje sedmičnih ugovora. U narednim danima cijena se nije značajno mijenjala, jer investitori nisu mogli da procijene prilično mješovite poruke o stimulativnim mjerama u SAD i Evropi. Očekivalo se da će zakonodavci u SAD da predlože 500 milijardi USD stimulativni paket u ovoj sedmici, što je duplo više nego što je tražila administracija predsjednika Trumpa. S druge strane, ministri finansija u EU nisu uspjeli da se dogovore o strategiji izbjegavanja negativnih ekonomskih efekata pandemije, što je uticalo na pad povjerenja prema EU i jačanje tražnje za USD.

Krajem sedmice cijena zlata je zabilježila snažniji rast nakon što su objavljeni loši podaci sa tržišta rada u SAD. Podaci su potvrdili da je ekonomija SAD rapidno izgubila dodatnih sedam miliona poslova tokom treće sedmice ogromnih gubitaka. Pored toga, Fed je objavio dodatni program pomoći u vrijednosti od 2,3 biliona USD, u kojem se obavezao i na podršku rizičnijim segmentima finansijskog tržišta, što je dalo podršku cijeni ovog plemenitog metala.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.696,65 USD (1.551,29 EUR). Cijena zlata je na sedmičnom nivou zabilježila rast za 4,68%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

